

डी.ए.वी.सैंटेनरी पब्लिक स्कूल पश्चिम एन्क्लेव नई दिल्ली- 110087
कक्षा – दशमी
अर्धवार्षिक-परीक्षायै निर्धारित: पाठ्यक्रम: (2024-25)

खण्ड: 'क' अपठित- अवबोधनम् (10)

1. एकः अपठितः गद्यांशः 80 – 100 शब्दपरिमितः संस्कृतगद्यांशः, सरलकथा वा

- ⇒ एकपदेन पूर्णवाक्येन च अवबोधनात्मकं कार्यम्
- ⇒ शीर्षकलेखनम्
- ⇒ अनुच्छेद-आधारितं भाषिकं कार्यम्

भाषिककार्याय तत्त्वानि –

- वाक्ये कर्तृ-क्रियापदचयनम्
- विशेषण-विशेष्यचयनम्
- पर्याय-विलोमपदचयनम्

खण्ड: 'ख' रचनात्मकं कार्यम् (15)

2. सङ्केताधारितम् औपचारिकम् अथवा अनौपचारिकं पत्रलेखनम् (मञ्जूषायाः सहायतया रिक्तस्थानपूर्तिमाध्यमेन पूर्णं पत्रं लेखनीयम्)
3. चित्रवर्णनम् अथवा अनुच्छेदलेखनम् (मञ्जूषायाः सहायतया चित्रवर्णनम् अनुच्छेदलेखनं वा करणीयम्)
4. संवादपूर्तिः / कथापूर्तिः (मञ्जूषायाः सहायतया रिक्तस्थानपूर्तिमाध्यमेन पूर्णः संवादः / कथा लेखनीया)

खण्ड: 'ग' अनुप्रयुक्त-व्याकरणम् (25)

5. सन्धिः –

स्वरसन्धिः - वृद्धिः, यण्, अयादिः

व्यञ्जनसन्धिः - परसवर्णः (अनुस्वारस्य स्थाने पञ्चमवर्णस्य प्रयोगः), वर्गीय प्रथमवर्णस्य तृतीयवर्णे परिवर्तनम्

विसर्ग सन्धिः - विसर्गस्य उत्त्वम्, रत्वम्, विसर्गस्य स्थाने स्, श्, ष्

6. समासः

तत्पुरुषः – विभक्तिः, नञ्, उपपदः

अव्ययीभावः – (अनु, उप, सह, निर्, प्रति, यथा)

द्वन्द्व समासः

7. प्रत्ययाः – मतुप्, ठक्, त्व, तल्, टाप्, डीप्

8. वाच्यपरिवर्तनम् – केवलं लट्लकारे (कर्तृ -कर्म -क्रिया)

9. समयलेखनम् – अङ्कानां स्थाने शब्देषु समयलेखनम् (सामान्य-सपाद-सार्ध-पादोन)

10. अव्ययपदानि – इव, उच्चैः, एव, नूनम्, इतस्ततः, विना, सहसा, वृथा, शनैः, इति, मा, यत्, इदानीम्, अधुना, सम्प्रति, यावत्, बहिः, कदापि, च, अपि, पुरा, अत्र-तत्र, यथा-तथा, कदा, अद्य, श्वः, परश्वः, ह्यः, परह्यः, किमर्थम्, कुत्र, यदि-तर्हि

11. अशुद्धि-संशोधनम् – (वचन-लिङ्ग-पुरुष-लकार दृष्ट्या संशोधनम्)

खण्डः 'घ' पठित- अवबोधनम् (30)

प्रथमः पाठः – वाङ्मयं तपः

द्वितीयः पाठः – नास्ति त्यागसमं सुखम्

तृतीयः पाठः – रमणीया हि सृष्टिः एषा

चतुर्थः पाठः – आज्ञा गुरुणां हि अविचारणीया

पञ्चमः पाठः – अभ्यासवशगं मनः

दशमः पाठः कालोऽहम् (केवलं आन्तरिकमूल्याङ्कनाय)

12. गद्यांश-आधारिताः प्रश्नाः

13. पद्य-(श्लोक)-आधारिताः प्रश्नाः

14. नाट्यांश-(संवाद)-आधारिताः प्रश्नाः

गद्यांशं- पद्यांशं - नाट्यांशम् अधिकृत्य अवबोधनात्मकं कार्यम्

⇒ एकपदेन पूर्णवाक्येन च प्रश्नोत्तराणि

⇒ भाषिककार्यम् –

- वाक्ये कर्तृ-क्रियापदचयनम्
- विशेषण-विशेष्यचयनम्
- पर्याय-विलोमपदचयनम्

15. वाक्येषु रेखाङ्कितपदानि अधिकृत्य प्रश्ननिर्माणम्

16. एकस्य श्लोकस्य अन्वयः अथवा भावार्थः

(मञ्जूषायाः सहायतया रिक्तस्थानपूर्ति माध्यमेन पूर्णः अन्वयः भावार्थः वा)

17. प्रसङ्गानुसारम् अर्थचयनम्

(पाठान् आधृत्य बहुविकल्पात्मकाः प्रश्नाः)

18. पाठाधारित कथापूर्तिः

(मञ्जूषापदसहायतया रिक्तस्थानपूर्तिः)